

SEMNIFICAȚIA ÎMPRUMUTURILOR PUBLICE INTERNE ÎN CADRUL REALIZĂRII POLITICILOR ECONOMICE ALE STATULUI

*Tatiana MANOLE, doctor habilitat în economie,
profesor universitar
Nicolae FĂRÎMĂ, doctorand, USM*

Abstract: This article reflects the essence and the contents of formation and administration process of intern public assets, as a component part of the global public assets. Concomitantly, is approached the meaning of the internal public debt as part of the state economic politics, being distinguished the positive and negative aspects.

Key words: internal debt, loan, management of internal debt, capital, state economic politics.

În literatura de specialitate, datoria publică internă este definită ca o parte integrantă a datoriei publice totale și evidențiază împrumuturile de stat de pe piața financiară internă, de la persoanele fizice sau juridice, în monedă națională sau în valute străine, precum și împrumuturile angajate de terți, cu garanția statului, nerambursate la un anumit moment dat [7, p.17].

Legislația republicii Moldova, definește datoria de stat internă, ca o parte integrantă a datoriei de stat reprezentând totalul sumelor obligațiilor neonorate și dobânzilor datorate și neonorate, contractate, în numele Republicii Moldova, de Guvern, prin intermediul Ministerului Finanțelor, de la rezidenții Republicii Moldova [1].

Prin urmare, sistemul de relații financiare, care are ca obiect mișcarea capitalului din sectorul privat în sectorul public, sub formă de împrumut public, destinate pentru realizarea politicilor publice reprezintă datoria publică internă.

Necesitățile de resurse suplimentare ale statelor generează contractarea de împrumuturi publice interne, fiind condiționate de următorii factori:

- decalajul înregistrat în cursul anului între ritmul de încasare a veniturilor și cel al efectuării cheltuielilor publice;
- rambursarea împrumuturilor contractate de stat ajunse la scadență.
- preluarea de către stat a activelor neperformante din economie și a unor pierderi din economie, înregistrate de întreprinderi cu capital de stat, etc

Astfel, în cazul în care resursele financiare ale statului sunt limitate, se recurge la identificarea resurselor financiare pe piața internă, utilizând diverse instrumente ale datoriei interne.

Instrumentele generatoare de datorie internă sunt: a) valorile mobiliare de stat; b) împrumuturile de la Banca Centrală și instituțiile financiare din Republica Moldova; c) alte instrumente generatoare de datorie de stat internă [9, p.322].

În Republica Moldova sunt stabilite restricții cu privire la acordarea împrumuturilor și garanțiilor statului sau organelor acestuia, sub orice formă, inclusiv prin procurarea pe piața primară a hîrtilor de valoare de stat de către Banca Națională a Moldovei [3].

Ministerul Finanțelor emite valori mobiliare de stat pentru plasare pe piața internă în monedă națională, avînd forma de înscriere în cont și sau materializată.

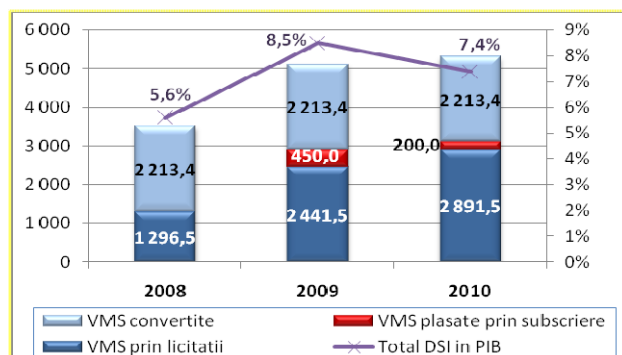
Un aspect semnificativ al datoriei publice interne îl reprezintă împrumuturile pentru cheltuieli curente și cheltuieli de capital ale autorităților publice locale. Conform legislației în vigoare autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale de în baza deciziilor autorităților reprezentative și deliberative respective, pot angaja împrumuturi, cu scadență în același an bugetar, de la autoritățile publice ierarhic superioare, de la instituțiile financiare și de la alți creditori atît din țară.

Conform legislației în vigoare, volumul total al împrumuturilor pentru cheltuieli curente, cu scadență în același an bugetar, nu trebuie să depășească 5% din totalul veniturilor aprobate (rectificate) ale bugetului unității administrativ-teritoriale căreia i se acordă împrumutul [2].

În conformitate cu articolul 12, din Legea Republicii Moldova nr. 419-XVI din 22 decembrie 2006, cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat, mijloacele obținute din împrumuturile interne și publice de stat sau din plasarea valorilor mobiliare de stat, în limitele bugetelor anuale, sunt utilizate pentru: a) sprijinirea dezvoltării economiei țării și activității investiționale; b) promovarea exporturilor; c) crearea de noi locuri de muncă și îmbunătățirea condițiilor sociale și ecologice în țară; d) lichidarea consecințelor calamităților naturale și ale altor situații excepționale; e) rambursarea prealabilă, rambursarea, refinanțarea și restructurarea obligațiilor existente și a garanțiilor; f) finanțarea deficitului bugetar și acoperirea necesităților decalajului de casă pe termen scurt al Trezoreriei de Stat [1].

Plafoanele datoriei de stat, inclusiv ale datoriei de stat interne și publice, precum și plafoanele garanțiilor de stat, la o dată anumită, sînt stabilite în conformitate cu Legea bugetului de stat. Pentru anul 2011, datoria de stat internă este prognozată în mărime de 5 604,9 mil lei, ponderea acesteia în PIB fiind de 6,8 la sută sau cu o descreștere de 0,6 puncte procentuale față de anul 2010 [9 p.94].

Conform datelor Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, la situația din 31 decembrie 2010, datoria de stat internă a constituit 5 304,9 mil. lei și este complet formată din valori mobiliare de stat. dintre care: a) VMS emise prin licitație - 2 891,5 mil.lei (54,5 %); b) VMS convertite - 2 213,4 mil.lei (41,7 %); c) VMS plasate prin subscriere - 200,0 mil.lei (3,8 %). Ca pondere în PIB, datoria de stat internă a constituit 7,4 la sută, micșorîndu-se comparativ cu anul 2009 cu 1,1 puncte procentuale [5, p. 15].

Evoluția datoriei de stat interne și ponderea acesteia în PIB, mil. lei, 2008-2010

Sursa : Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova

Reieșind din cele expuse putem concluziona că, în prezent executarea bugetului de stat nu are necesitate de a recurge la acoperirea decalajului între ritmul de încasare a veniturilor și cel al cheltuielilor publice, care poate fi înregistrat în cursul anului, din contul mijloacelor aferente datoriei publice.

Pe de altă parte, este evident că statul nu profită pe deplin de efectele pozitive ale datoriei publice, legate de direcționarea împrumuturilor de stat la realizarea investițiilor publice.

Oportunitatea identificării resurselor financiare de către autoritățile publice din interiorul țării, constă în: a) resursele colectate pe plan intern sunt contractate în moneda națională; c) riscurile aferente situațiilor de incapacitate de plată a statului sunt diminuate esențial; b) tehnicile de gestionare utilizate sunt mult mai simple; d) reducerea dependenței financiare a statului față de exterior; e) reduce constrângerii politice din exterior.

Mijloacele financiare obținute din împrumuturile de stat interne pot fi recreditate pentru finanțarea proiectelor investiționale, a programelor sau activităților prioritare de stat.

Despre influența favorabilă a împrumuturilor de stat asupra capitalului nu se poate vorbi decât numai în cazul în care acestea sunt utilizate în scopuri productive [9, p.322].

Astfel, pe termen lung, datoria publică internă contribuie la creșterea economică cu condiția să finanțeze cheltuieli publice cu caracter investițional sau reducerii de impozite. Succesul contractării resurselor financiare de pe piața internă, în special prin intermediul plasării valorilor mobiliare de stat, este determinat de o multitudine de acțiuni economice exercitate de către autoritățile publice ale statului, care stimulează participanții la procesul de contractare și gestionare a datoriei publice, se menționează în mod special, cele cu caracter de menținere echilibrului dintre riscurile și costurile pe termen lung a portofoliilor datorii și obiective stabilite în politicile publice cu caracter economic.

Contractarea resurselor interne contribuie la evitarea efectelor negative cauzate de decalajul încasărilor fiscale ale bugetului public și respective, nu generează efecte inflaționiste semnificative.

Sub aspect instituțional autoritățile publice în domeniu gestiunii datoriei publice interne dețin următoarele funcții: 1) elaborarea strategiilor; 2) elaborarea și executarea programelor de finanțare (operațiunile de împrumut), 3) efectuarea operațiunilor de schimb; 4) gestionarea riscurilor; 5) monitorizarea evoluției pieței financiare; 6) monitorizarea schimbărilor, 7) analizează (efectuează) plățile; 8) ținerea evidenței contabile, 9) întocmirea situațiilor financiare privind datoriile.

Concluzii. Datoria publică internă poartă un caracter dualist, care se manifestă atât prin efecte negative cât și pozitive.

Efectele pozitive constau în faptul că, creșterea datoriei publice interne semnifică un mecanism care stimulează dezvoltarea economică a statului, influențând pozitiv fluxurile bănești, creșterea economică, politicilor investiționale, fiind totodată o sursă suplimentară a bugetului.

Efectele negative constau în monopolizarea pieței financiare de către valorile mobiliare de stat, prin substituirea investițiilor publice și private din sectorul real al economiei, prin instrumente ale datoriei publice care sunt mai puțin riscante, presiune inflaționistă majoră, transformarea treptată a datoriei publice interne în datorie publică externă, apariția dificultăților în realizarea politicilor economice, din cauza datoriei publice interne excesive, etc.

Bibliografie

1. Legea Republicii Moldova nr. 419-XVI din 22 decembrie 2006, Cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat, Monitorul Oficial, 9 martie 2007, nr.32-35, p. I, art. 114.
2. Legea Republicii Moldova nr. 397 din 16 octombrie 2003, privind finanțele publice locale, Monitorul Oficial nr. 248 din 19 decembrie 2003.
3. Legea Republicii Moldova nr 548 din 21.07.1995, cu privire la Banca Națională a Moldovei, Monitorul Oficial Nr. 56-57 din 12.10.1995
4. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1136 din 18.10.2007, cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419-XVI din 22 decembrie 2006, cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat, Monitorul Oficial Nr. 175-177, din 09.11.2007.

“Economic growth in conditions of internationalization”

5. Raportul anual privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2010. www.minfin.md
6. Mgdalena Călin, Datoria publică, Editura didactică și pedagogică, București, 2006, 272 p.
7. Elena – Doina Dascălu, Datoria publică, reglementare și administrare în România, EDP, București, 2008, 148 p.
8. Iulian Vacărel – coordonator, ș.a, Finanțe publice, Editura didactică și pedagogică, București 2006, 680 p.
9. Angela Secrieru, Finanțele publice, instrumente și mecanisme financiare de intervenție guvernamentală, Chișinău, 2004, 424 p.
10. .Notă informativă la proiectul legii bugetului de stat de stat pentru anul 2011, Ministerul Finanțelor al Republicii, 114, p.